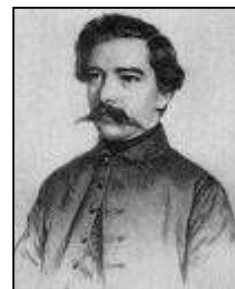

XVIII. Országos Arany János Irodalmi Verseny
2010. november 15.

FELADATLAP

Kérjük, az adatlapot nyomtatott betűvel töltsse ki!

A versenyző neve, évfolyama	
Az iskola neve, címe	
Felkészítő tanára	

P.H.

Kedves Versenyző!

Az Arany János Irodalmi Versenyt szervező Versenybizottság örömmel köszönti Önt abból az alkalomból, hogy több havi felkészülés után most írásban adhat számot a hét elolvasott irodalmi műről.

Kérjük, a feladatlap megírása előtt, vegye figyelembe az alábbiakat:

- A feladatlap 18 oldalas.
- A dolgozat megírásának **időtartama 240 perc** (14 és 18 óra között).
- **Helyesírási szótár használható**, más **segédeszköz** (könyv, jegyzet) **nem**.
- Piszkozat, fogalmazvány készítését (az idő rövidege miatt) nem ajánljuk.
- Kérjük, **kék vagy fekete színű tollat** használjon!
- Törekedjen az esztétikus, rendezett írásképre! Javítófestéket ne használjon, ügyeljen az ésszerű időbeosztásra!
- Mielőtt a feladatlap kitöltéséhez hozzát, valamennyi oldal jobb felső sarkába írja fel a nevét!

Jó munkát, sok örömet és sikert kívánunk!

Az elérhető maximális pontszám: 180 pont

A versenyző pontszáma		A javító tanár aláírása	
A versenybizottság felüljavítása utáni végleges pontszám			

I. ARANY JÁNOS: TOLDI

1. Arany János felhasználja Ilosvai Selymes Péter verses históriájának gondolatait. Állítsa sorrendbe a műben mottóként szereplő Ilosvai-idézeteket! Írja az idézett rész elé a megfelelő sorszámot!

sorszám:

„Király azért ötet fejéhez választá,
És tizenkét lóra neki hópénzt adata.”

sorszám:

„... hogy Budából Tholdi György megjő vala,
Öccsét ... gyakran feddi vala.”

sorszám:

„Mostan emlékezem az elmúlt időkről
Az elmúlt időkből jó Tholdi Miklósról...”

sorszám:

„Meg kell ma itt halni tudod egyikünknek,
Nem szükség a hajó oztán holt embernek.”

sorszám:

„Bika rugaszkodván, kötél szakadt vala...
Miklósnak akkoron sok máj adatott vala.”

sorszám:

„Az éren és nádton Miklós bujdosik vala.”

6	
---	--

2. Magyarázza meg az alábbi szavak jelentését!

béres:

fehércseléd:

juss:

kopja:

tarsoly:

5	
---	--

3. Ki mondja, kinek, kiről Arany művében? Egészítse ki a táblázatot!

- a) „Ember ez magáért...” (1. ének)
 b) „... kecsegted ölbeli ebedet...” (2. ének)
 c) „Hé, fiúk! amott ül egy tűzok magában...” (3. ének)
 d) „Sőt irígység miatt megszakad a lépe.” (6. ének)
 e) „Vagy erőt vesz rajta, vagy keze miatt hal...” (8. ének)

	Ki?	Kinek?	Kiről?
a)			
b)			
c)			
d)			
e)			

(Soronként 1-1 pont)

5

4. Egészítse ki az idézeteket!

„De midőn egy válla csontját érte,
 Iszonyatosképen megharagutt érte,
 S melyen ült, a malomkő-darabot fogta,
 Toldi György bosszantó népe közé dobta.”

„A sem az volt, aki tegnap estve,
 Sárra, l úti porral szürke színre festve,
 Hanem fekete, mint a fekete bogár,
 Elsikamlott szórén a fényes napsugár.”

„Szépen süt le a hold Nagyfalu tornyára,
 Gyepszélien fejrlik Toldi háza...”

„Sietett, sietett, ámbár vala fáradt;
 Estenden meglátta a budai várat;
 S még nem ment le a nap, midőn odaére
 Híres nevezetes mezejére.”

4

II. MIKSZÁTH KÁLMÁN: A SIPSIRICA

1. A következő kérdések a mű címével kapcsolatosak:

(1-1 pont)

a) Mi a jelentése a címben szereplő „sipsirica” szónak?

.....

b) Kinek a ragadványneveként fordul elő a történetben?

.....

c) Honnan származik az elnevezés?

.....

.....

.....

3	
---	--

2. Kire vonatkoznak, és hogyan értelmezhetők az alábbi állítások?

(2-2 pont)

a) „Egy kicsit nehéz is volt már Hebe szerepéhez ...”

név:

.....

értelmezés:

.....

.....

b) „...oly fehér lelkű, mint egy galamb.”

név:

.....

értelmezés:

.....

.....

c) „Egy ingyenélő a háznál, egy pusztító moly.”

név:

.....

értelmezés:

.....

.....

6	
---	--

3. Milyen összefüggés van Druzsba Tivadar zsámi útja és Kopál Domokos végrendelete között? Válaszát legalább két mondatban fogalmazza meg!

.....
.....
.....

2	
---	--

4. Milyen furcsa jelenségeket tapasztalt Druzsba úr a zsámi kastély épületében?

Legalább 5 ilyen eseményt, jelenséget soroljon fel!

(1-1 pont)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5	
---	--

5. Hogyan változik meg a történet folyamán Druzsba Tivadar véleménye Jahodovsky József özvegyéről? Milyen módon fejezi ki ezt a mű zárásában?

(3+1 pont)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4	
---	--

III. SÜTŐ ANDRÁS: ADVENT A HARGITÁN

1. Milyen szóösszetételekben fordul elő a darabban a madár szó?

.....madár

.....madár

.....madár

1	
---	--

2. Miért feszül ellentét

a) Bódi Vencel és Zetelaki Dániel között?

.....

b) Árvai Réka és Zetelaki Gábor között?

.....

c) Bódi Vencel és Mária között?

.....

d) Árvai Réka és Zetelaki Dániel között?

.....

(Két-két ok megfogalmazását várjuk.)

(2-2 pont)

8	
---	--

3. Milyen csodát tapasztalt Bódi Vencel?

.....

2	
---	--

4. A színjátékban többször fordul elő szerepcsere. Sorolja fel ezeket a szerepváltásokat!

.....
.....
.....

3	
---	--

5. A darab két része tükörképe egymásnak. Milyen helyzetek, milyen motívumok ismétlődnek meg?

.....
.....
.....
.....
.....

3	
---	--

6. „*Akik maradtunk: üres csigaházakká lettünk.*” – Ki mondta és miért? Értelmezze a mű ismeretében ezt a gondolatot!

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3	
---	--

IV. LÁZÁR ERVIN: HÉT SZERETŐM

1. A bűvész című novellában a címszereplő melyik mutatványa bizonyult az előadás csúcspontjának?

.....

1	
---	--

2. Hogyan változik meg a bűvész és a társulat többi tagjának viszonya az előadás végére? Röviden magyarázza meg a változás okát! (2-2 pont)

.....

4	
---	--

A következő kérdések a Veréb a Jézus Szívében című elbeszéléshez kapcsolódnak.

3. A főszereplő a városi környezetben két egymással szemben álló csoporttal (a delawárokkal és a javítósokkal) is kapcsolatba kerül. Írja be a táblázat megfelelő helyére az alábbi szereplők nevét!

Rajkovics, Bandita, Lófej, Schneider Miklós, Keszi-Hajós, Halál

delawárok	javítósook

2	
---	--

4. Jellemezze 3-3 mondattal Bretz Edgárt és Rajkovicsot! (3-3 pont)

Bretz Edgár:

.....
.....
.....
.....
.....

Rajkovics:

.....
.....
.....
.....
.....

6	
---	--

5. Értelmezze a következő idézetet! Gondolatait legalább 5 mondatban fogalmazza meg!

„A Jézus Szíve barátja lett, jókedvének s erejének őrzője. Mint a borbély.”

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5	
---	--

6. Soroljon fel olyan elemeket, amelyekkel bizonyítani tudja, hogy a történet az 1940-es években játszódik! Legalább két elem felsorolását várjuk.

.....
.....

2	
---	--

V. VICTOR HUGO: A PÁRIZSI NOTRE-DAME

1. Mikor indul a regény cselekménye? Miről nevezetes ez a nap?

.....

2	
---	--

2. Miért nem lehetett Gringoire-nak „Peru minden pénze a zsebében”, amikor szeretne volna megjutalmazni Esmeraldát?

.....

1	
---	--

3. Foglalja össze röviden (legfeljebb 5 mondatban) Esmeralda és Gringoire „házasságát”!

.....

3	
---	--

4. Milyen „háromféle roncsolódás” figyelhető meg a szerző szerint a középkor művészeti alkotásain?

.....

1	
---	--

5. Csoportosítsa a következő párizsi városrészeket, az ott található intézményeket és irányítóikat!

- a) Belsőváros, Egyetem, Város, Deákrét
- b) Louvre, Ispotály, Notre-Dame, Sorbonne, Városháza
- c) polgármester, rektor, püspök

.....

3	
---	--

6. Milyen két értelmezést ad a szerző a következő idézethez?

„Ez elpusztítja amazit. A könyv el fogja pusztítani az épületet.”

.....

.....

2	
---	--

7. Társítsa a következő idézeteket a regényben szereplő korstílusok valamelyikével!

a) „Mindenütt érzik benne a tekintély, az egység, a korlátlan hatalom...”

b) „...már nem képes kifejezni a társadalom lényegét, szánni való, ahogy klasszikus művészetté válik, gall volt, európai és bennszülött, most görög lesz és római, valódi volt és korszerű, most álantik.”

c) A székesegyház... kicsúszik a pap kezéből, és a művész hatalmába kerül.”

román stílus

gótika

reneszánsz

3	
---	--

8. Milyen magyar vonatkozású részleteket találhatunk a regényben? Említsen legalább kettőt!

.....

.....

.....

2	
---	--

9. Soroljon fel öt példát Quasimodo önzetlen szeretetének megnyilvánulására Esmeraldával szemben!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3	
---	--

VI. TÓTH KRISZTINA: VONALKÓD

1. Minek a jelképe volt a vonalkód?

.....

1	
---	--

2. Mi minden szül idegenséget az amerikai lánnyal szemben? Említsen legalább négy okot a Langyos tej című novellából!

.....

4	
---	--

3. A tolltartó című elbeszélésben:

a) Mire készültek a gyerekek az énekkaron?

.....

b) Miért volt különleges Janák Kinga?

.....

c) Ki lopta el a tolltartót?

.....

d) Miért vállalta magára a narrátor a lopást?

.....

4	
---	--

4. A Hideg padló című novellában:

a) Milyen nyelven írt mondatokat olvashatunk?

(1 pont)

.....

b) Mit tudunk meg Japánról David Scott útikönyvéből?

(2 pont)

.....

- c) **Hová helyezi a mesélő a „legszerelmesebb játék” céduláit? Soroljon fel legalább öt helyet!** (5 pont)

.....
.....
.....

- d) **Miért helyezi el ezeket a cédulákat?** (1 pont)

.....

9	
---	--

5. A Melepadló című novellában

- a) **Mit gyűjtött Kistibi?**

.....

- b) **Mit gyűjtött Vida Laci?**

.....

2	
---	--

VII. LUGOSI VIKTÓRIA: AJVÉ

1. A regény cselekményének legnagyobb része 1968/69-ben játszódik. Ekkor több fontos nemzetközi esemény is zajlik. Melyeket említi a könyv? Soroljon fel közülük legalább ötöt!

.....

.....

.....

3	
---	--

2. Egyetlen alkalommal pofozza fel a nagymama Katát. Miért? Milyen szomorú emléket idéz fel benne a kislány játéka?

.....

.....

.....

.....

1	
---	--

3. „Ketrin néni pont olyan, mint anyáék. Ő Pétervárnak hívja Leningrádot, nagymama Stefániának a Népstadion utat, Arénának a Dózsa György utat és Andrásynak a Népköztársaság útját.” Ki Ketrin néni? Hogyan változtatja meg jelenléte a család mindennapjait? (Legalább három változást említsen!)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1+3	
-----	--

4. Kata összesen kétszer hiányzott az iskolából szülői igazolással. Mi az a két esemény, ami miatt édesanyja „gyomorrontásra”, illetve „családi okokra” hivatkozva elkérte lányát az iskolából?

.....

.....

1	
---	--

5. Hasonlítsa össze a szomszéd Gál családot Kataék családjával származásuk, társadalmi helyzetük, valamint a nagymamák családban betöltött szerepe alapján! (2-2 pont)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6	
---	--

6. A könyvben a környezet, a személyek és a tárgyak bemutatása sajátos atmoszférát teremt. A szerző szinte filmvevőszerűen tárja elénk a főszereplőt körülvevő világot. Az idézetek alapján kinél járunk?

a) *„...azt mondta, hogy nyugodtan menjek fel hozzá. Játshatunk a rózsaszín babáival. (...) Olyan simogatós padlószőnyegük van, amiben elsüllyed az ember lába, egészen bokáig. Világoskék. (...) És a tévéjük színes.”*

.....

b) *„Legalulról kihúzott egy selyempapírt és kicsomagolt egy párnahuzatot. (...) Ha nagyon akarnám, még érezhetném a levendulaillatot, amit magába szívott. (...) Ez ám a csodapárna. Ez mindent látott, mindent hallott, csak épp nem beszél.”*

.....

c) *„A néni ruháján akkora rózsaszín virágok voltak, mint egy-egy labda. (...) Kövér volt és puha. Minden nagy volt rajta. Az ujja, a melle, a lila kő a kezén, a kerek piros folt az arcán. Leütött három billentyűt, és nekem utána kellett csinálni.”*

.....

d) *„Gangos ház, kattogó lifttel. (...) Nem fűtenek. Meg lehet fagyni. (...) Hosszú körmei lefelé kunkorodnak, köztük mindig ott lóg a cigaretta. (...) Az asztal telis-tele a hét szerzeményeivel. Kis órák és nagy órák, zsebórák, asztali órák, még olyan is, amelyik kandallóra való.”*

.....

e) *„... mamája ugyanis teljesen drapp, és ha az ember nem figyel nagyon oda, észre sem veszi, hogy hol végződik a mama és hol kezdődik a kötés. (...) drapp a ruhája, a haja, a bőre, drapp a szemüvegkerete. Drappok a fogai, a körmei és az óraszija. Olyan, mint a láthatatlan ember. És mindig nagyon szomorú.”*

.....

5	
---	--

